

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015

1051 СОФИЯ, УЛ. "ТРИАДИЦА" 2, ТЕЛ: 8119 443, ФАКС: 988 44 05, WWW.ML.SP.GOVERNMENT.BG

29.4.2021 г.

X 02-10/29.04.2021

Signed by: Valya Dimitrova Vikentieva

**ДО
Г-Н ГЕОРГИ ГАНЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО БЮДЖЕТ И
ФИНАНСИ
45-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

На Ваш № КБФ -153-02-7 от 20.04.2021 г.

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Проект на Закон за допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 154-01-4, внесен от Корнелия Нинова и група народни представители на 15.04.2021г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГАНЕВ,

Министерството на труда и социалната политика изразява следното становище по проекта на Закон за допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 154-01-4, внесен от Корнелия Нинова и група народни представители на 15.04.2021 г.:

Министерството на труда и социалната политика винаги е изразявало готовност да обсъжда различни варианти за повишаване доходите на възрастните хора. Тъй като техните основни доходи са доходите от пенсии е безспорно, че усилията ни трябва да бъдат насочени в посока към тяхното повишаване.

Считам обаче, че тази цел трябва да бъде съобразена не само с финансовите възможности на бюджета на държавното обществено осигуряване, но и с основните принципи и възприетата законодателна рамка в областта на социалното осигуряване.

При определяне на размера на всяка пенсия за осигурителен стаж и възраст, оказват влияние редица фактори: определянето на референтния осигурителен период в зависимост от датата на отпускане на пенсията и избраната от лицето методика (отнасящо се до пенсиите за трудова дейност, отпуснати с начална дата след 31 декември 2018 г.), по която да се изчисли индивидуалния му коефициент, ако това е по-благоприятно за него; размерът на осигурителния доход, върху който са внесени

осигурителни вноски за този период и от който се изчислява индивидуалният коефициент; броят на годините и месеците осигурителен стаж; категорията труд на зачетения осигурителен стаж; средномесечният осигурителен доход за страната за предходната година или за 12 календарни месеца преди месеца на отпускане на пенсията (в сила от 01.01.2004г.). От това следва, че в зависимост от месеца на отпускане на пенсията, лицата с еднакъв осигурителен принос получават различни по размер пенсии.

Възприетото законодателно решение да се взема предвид средномесечния осигурителен доход за страната за 12 календарни месеца преди месеца на отпускане на пенсията е свързано с това, че до този момент лицето е участвало в осигуряването, внасяло е осигурителни вноски и неговият доход е отчетен при определяне на средномесечния осигурителен доход за страната. След пенсионирането си лицата, които не са работили и не са подлежали на осигуряване, нямат принос за нарастването му, поради което е възприето, че няма основание техните пенсии да се определят или преизчисляват в зависимост от този доход.

При положение, че средномесечният осигурителен доход нараства, не е възможно размерът на пенсиите, изчислени по една формула и с един и същ индивидуален коефициент и осигурителен стаж, но отпуснати през различни години да бъдат еднакви. Това е така, защото доходът, от който се изчислява пенсията се определя като средномесечният осигурителен доход за страната за 12 календарни месеца преди месеца на отпускане на пенсията се умножи по индивидуалния коефициент на лицето (чл. 70, ал. 3 КСО).

Поради това, по повод на периодично поставяните на нашето внимание предложения отпуснатите пенсии ежегодно да се преизчисляват със средния осигурителен доход за предходната година, тъй като той ежегодно нараства, сме изразявали становището, че липсва основание за това, тъй като този доход действително нараства, но както беше посочено по-горе, това е в резултат от внесените осигурителни вноски на лицата, които упражняват трудова дейност, за която подлежат на осигуряване.

За да се избегне изоставането на размерите на пенсиите, отпуснати през предходни години, в сравнение с новоотпуснатите, в българското осигурително законодателство са предвидени редица механизми: осъвременяването на пенсиите по чл. 100 КСО, което се прилагаше до 2016 г., преизчисляването на пенсиите на основание § 53 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на КСО (обн., ДВ, бр. 61 от 2015 г.), което доведе до плавното нарастване на процента за всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула, наричан още „тежест за една година стаж“ и се прилагаше до началото на 2019 г., след което отново се възобнови действието на механизма за осъвременяване на всички пенсии свързани с трудова дейност по реда на чл. 100 КСО. Ежегодно се повишават и минималните размери на пенсиите за трудова дейност и на пенсиите, несвързани с трудова дейност.

С разпоредбата на чл. 102 от КСО се създаде възможност за служебно годишно преизчисляване на пенсиите, свързани с трудова дейност, с придобит от лицата осигурителен стаж след пенсионирането им, като се запазва средномесечният осигурителен доход, въз основа на който е определен размерът на пенсията при първоначалното ѝ отпускане. Едновременно със служебното годишно преизчисляване се запази възможността пенсионерът да поиска с еднократно подаване на заявление, пенсията му да се преизчислява ежегодно със зачитане не само на осигурителния стаж, но и на осигурителния доход, придобити от него след пенсионирането, ако това е по-благоприятно за лицето. Преизчисляването на пенсиите се извършва по реда на чл. 70 от КСО, за осигурителен стаж, придобит след пенсионирането. Това е законовият механизъм, по който се отчита приноса на лицата към осигуряването и размерите на техните пенсии се повишават.

С внесеня законопроект се предлага създаване на §7е в преходните и заключителни разпоредби на КСО. Според ал. 1 от законопроекта, пенсиите за трудова

дейност, отпуснати до 31 декември 2017 г. се преизчисляват от 1 юли 2021 г., като индивидуалният коефициент на лицето се умножи по средномесечния осигурителен доход за страната за 2018 г., след което размерът на пенсията се определя при условията и по реда на чл. 70, 75 и 79 на КСО. Според ал. 2, преизчисляването се извършва, ако това е по-благоприятно за лицето.

Необходимо е да се отбележи, че приемането на законопроекта е свързано с осигуряването на значителен финансов ресурс, като от мотивите към него не става ясно кой ще бъде източникът на финансиране.

Съгласно предоставените от НОИ данни: общият брой на пенсиите за месец април 2021 г. е 2 108 000, като 2 046 700 са пенсиите за трудова дейност. От тях, отпуснати до 31 декември 2017 г. са 1 761 100. Включени в преизчислението със средния осигурителен доход за 2018 г. са пенсиите с изчислен индивидуален коефициент, които са 1 700 800.

От общо 2 108 000 пенсии, изплащани от държавното обществено осигуряване, в резултат на преизчислението увеличение ще има за 1 178 100 пенсии, или за 56 на сто от общия брой. Увеличение няма да получат 929 900 пенсии (44 на сто от общия брой).

Важно е да се има предвид, че осигуряването на необходимите средства за преизчисляването на пенсиите оказва влияние върху разходите на държавното обществено осигуряване не само в годината на преизчисляването, но е свързано с обезпечаването на необходимите средства за изплащане на новите по-високи размери на пенсиите и през следващите години. Според финансовите разчети на НОИ необходимите допълнителни средства за преизчисляване на пенсиите за трудова дейност, отпуснати до края на 2017 г., от 1 юли 2021 г. със средномесечния осигурителен доход за 2018 г. (889,90 лв.) при посочените по-горе допускания, са около 185,0 млн. лв. месечно или 1 110,0 млн. лв. за 2021 г. Средства за преизчисляване на пенсиите с нов среден осигурителен доход не са предвидени в бюджета на държавното обществено осигуряване за 2021 г., както и в прогнозата за периода 2022-2024 г. Допълнителните финансови средства, които следва да бъдат осигурени за преизчисляване на пенсиите за трудова дейност за периода 2022-2024 г. са:

2022 г. – 2 286,0 млн. лв.

2023 г. – 2 434,0 млн. лв.

2024 г. – 2 586,0 млн. лв.

Предвид това, че преизчисляването на пенсиите е един дългосрочен финансов ангажимент, считам, че трябва да бъде осигурено финансиране, преди той да бъде поет. В тази връзка при вземането на окончателно решение следва да се има предвид и становището на Министерството на финансите.

ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ОРИГИНАЛ

X

ДЕНИЦА САЧЕВА
Министър на труда и социалната политика
Signed by: Denitsa Evqenieva Sacheva

